

**HØRINGSSVAR
UDKAST TIL
HAVSTRATEGIOMRÅDER
journalnummer 2021-5494**

19. juni 2021

FSK-PO takker for høringen på havstrategiområderne. Havstrategien, og de fugleområder der også er i høring, ser vi som en integreret del af Havplanen. Hvorfor vi finder, at et høringssvar på havstrategiområder og fuglebeskyttelsesområder uden at relatere det til udkastet til havplanen, ikke overordnet giver mening. Derfor vil der i høringssvaret også være henvisninger til Havplanen og tiltagene heri. Vi henviser desuden til vores høringssvar på de foreslåede fuglebeskyttelsesområder.

Overordnet: områderne sikre ikke havets natur og dyr og inddragelsen af kystfiskernes interesser mangler

FSK-PO mener ikke, at havstrategiområderne i tilstrækkelig grad peger henimod en bæredygtig udviklingen i menneskets brug af havet. Dette basere vi på følgende betragtninger

- Områderne reducerer ikke presset fra menneskelig påvirkning. Eksempelvis fremgår det af Miljørapporten, at der inden for områderne ikke er "eksisterende tilladelser til olie og gas indvinding, havvind og energiøer, råstofindvinding, klapning, CO2-lagring eller akvakultur". Dermed reducerer områderne ikke det pres der er på naturen i dag.
- Havplanen opererer med en massiv udvidelse af råstofindvinding. Dette, mener vi ikke, er i tråd med beskyttelse af naturen, og havstrategiområderne reducerer ikke dette pres.
- De beskyttede områder ligger, hvor der ikke er ønske om at udvide eller udøve aktiviteter der påvirker den marine biodiversitet. Ikke hvor det gavner naturen og det skånsomme fiskeri mest.
- Der er ingen ambition i udvidelsen af områder, der er forbeholdt skånsomt kystfiskeri.
- Der er ingen plan for at udfase klapning.
- Vores medlemmer er afhængig af sunde fiskebestande. Men også adgang til de gode fiskeområder. Derfor finder vi overordnet set ikke er vi har været inddraget nok i processen og overvejelserne bag udpegelsen af områder.

Forslag til ændring af område

Derudover har FSK-PO et ændringsforslag til det udpegende område ud for Thyborøn, område B. Her foreslår vi, at udvide både det fuldt beskyttede og delvist beskyttede område og flytte begge områder mere nordpå.

Med FSK-POs forslag udvides det nuværende delvist beskyttede område fra 287 km² til 532 km² og det fuldt beskyttede område fra 78 km² til 124 km².

Miljøministeriets udpegede OMRÅDE B overlapper ikke med de områder, der er identificeret af DCE og DTU som værende relevante at beskytte¹. FSK-POs forslag derimod vil i langt højere grad inkludere DCEs og DTUs udpegede områder (området kaldet 11b). Se Fig. 1

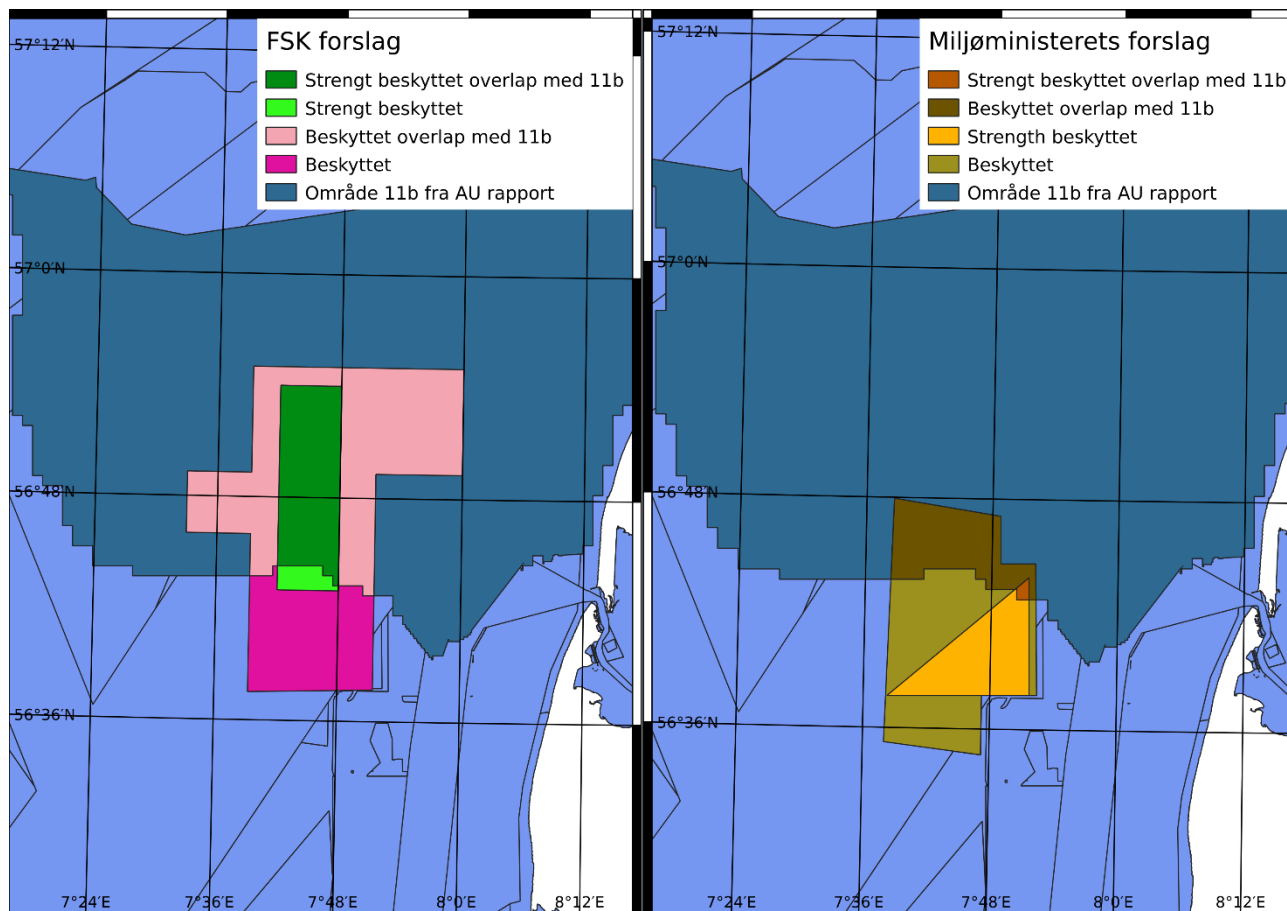

Fig 1. Viser FSK-POs forslag og miljøministeriets forslag og disses overlap med område 11b.

Således dækker ministeriets udpegede beskyttede område kun 79 km² af område 11b, hvorimod FSK-POs beskyttede område overlapper med område 11b på 389 km².

Ministeriets forslag til fuldt beskyttet område overlapper kun 2 km² med område 11b, hvorimod FSK-POs forslag til fuldt beskyttede område overlapper med område 11b på 112 km².

Man opnår altså mere beskyttelse af den natur DCE og DTU har udpeget med FSK-POs forslag, samtidig med at man sikrer vigtige kystfiskerpladser.

Af udkast til havplan fremgår det, at en del af område 11b overlapper med et "udviklingsområde" for råstoffer, og FSK-POs forslag overlapper dermed med områder udpeget til udviklingsområde for råstoffer. Dette fremgår af fig. 2.

¹ Göke, C., Christensen, A., Tonetta, D., Petersen, I.K., Olsen, O., Dahl, K. og Sveegaard, S. 2019. Identifikation af mulige beskyttede havområder i Nordsøen, Skagerrak og Østersøen omkring Bornholm. Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 78 s. - Videnskabelig rapport nr. 362. <http://dce2.au.dk/pub/SR362.pdf>

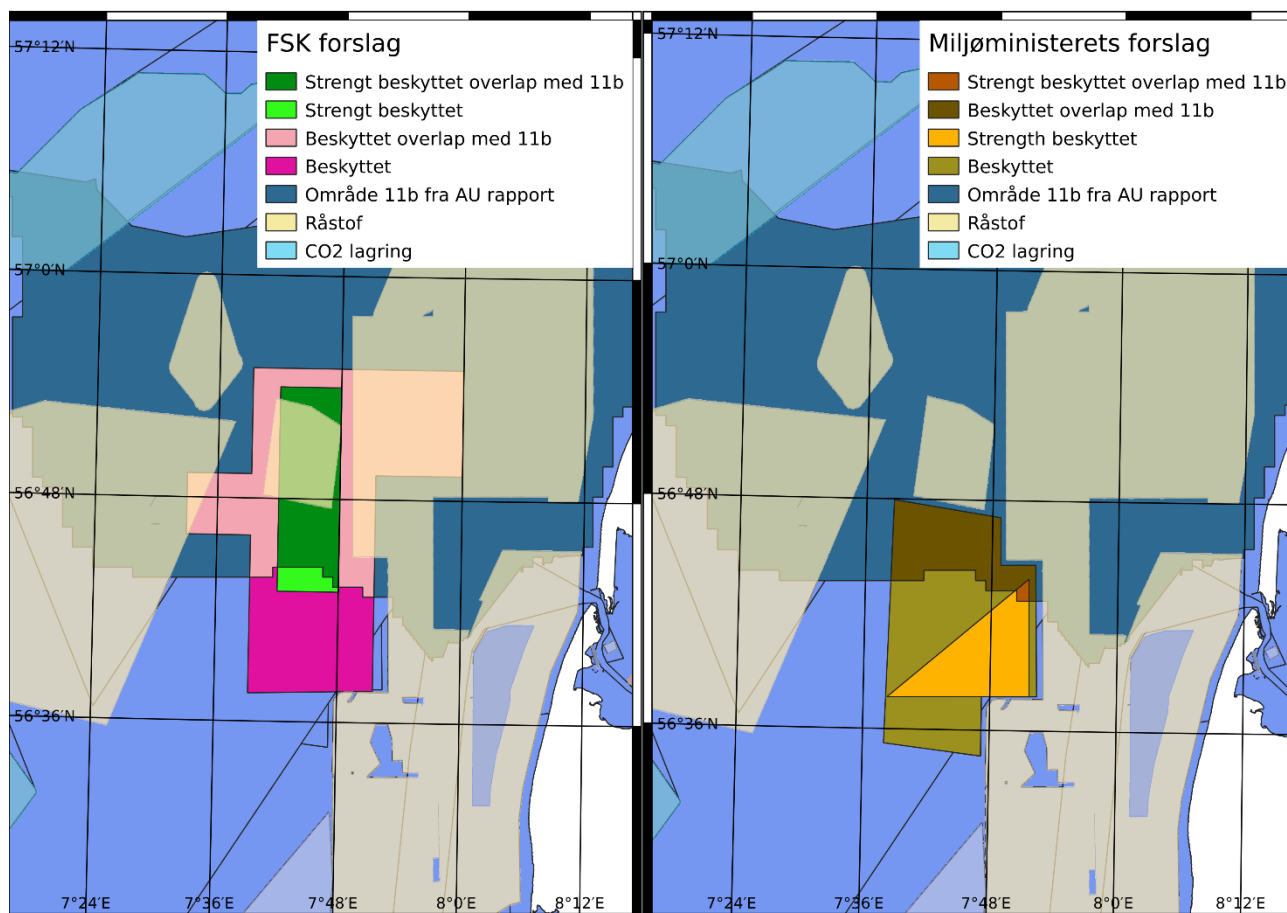

Fig 2. viser hvordan miljøministeriets forslag ikke overlapper med "udviklingsområder til råstoffer", men at FSK-POs foreslåede område netop overlapper med de områder man ønsker at indvinde råstoffer i.

Koordinater til FSK-POs forslag til beskyttede områder kan findes i bilag 1.

I miljørapporten fremgår det da også, at der er kortlagt store sandressourcer i områder omkring område B. Det er måske derfor, miljøministeriet har valgt at lægge det fuldt beskyttede og delvist beskyttede område uden for område 11b. Og altså uden at forslag til beskyttede områder karambolerer med udviklingsområder til råstoffer.

Denne formodning bekræftes til dels i Miljørapporten, hvori det fremgår at: "Miljøministeriet har på den baggrund, og under hensyntagen til socioøkonomiske forhold, udarbejdet et udkast til udpegning af beskyttede havstrategiområder", samt at "økonomiske konsekvenser er søgt begrænset".

FSK-PO vil dog på det kraftigste henstille til, at man flytter og udvider beskyttelsen, som vi foreslår. På den måde vil man både

- Sikre det skånsomme fiskeri i området,

- Beskyttet mere natur der er udpeget som bruttoområder af DCE/DTU
- Øge arealet af både fuld og delvis beskyttelse.

I miljørapporten fremgår det, at fiskeriet i nogen grad kan flytte sig. For kystfiskeriet er det svært. Engang var Jyske Rev et godt fiskeområde, men på grund af råstofindvinding er området i dag ikke længere attraktivt for kystfiskeriet.

Derfor er det vigtigt at værne om de steder, hvor kystfiskeriet kan foregå.

FSK-PO foreslår derudover

- At miljøministeriet udarbejder en national råstofplan, der sigter mod at reducere presset betydeligt for råstofindvinding, blandt andet ved at forske i impact på fisk og natur, og hvordan denne impact reduceres; udvikle "best practice" for indvinding; dette kunne inkludere krav om genopretning eller en indvinding, der tog mere hensyn til naturen og naturens funktioner. Eller om man kan erstatte en del af råstofferne med eksempelvis materiale, der ellers skulle klappes og gå over til andre byggematerialer end beton i byggeriet samt yderligere genanvendelse.
- At der udpeges minimum 20 % af havområdet til skånsomt fiskeri i tråd med EUs målsætninger². FSK-PO ønsker hermed flere "Øresundsmodeller" i de danske farvande.
- At den kommende strategi for begrænsning af miljøfarlige forurenende stoffer i vand- og havmiljøet indeholder en udfasning af klappning af forurenede materialer alle vegne på det danske havareal, og hensyn til klapppladser hermed tages ud af ligningen, når der placeres beskyttelse. Det undersøges hvad best practice er for genanvendelse, blandt andet ved en screening af i andre landes behandling af forurenede materialer.

Skånsomt fiskeri – en del af løsningen – det afspejles ikke i havstrategiområderne

Skånsomt fiskeri bør ses som en løftestang til at sikre både biodiversitet og en mere balanceret høst af naturens resurser. Skånsomt fiskeri har:

- Ingen eller lille negativ effekt på havbunden
- Lille brændstofforbrug
- Meget lille eller slet ikke bifangst af småfisk

Ifølge ØKOMAR projektet er kommercielt fiskeri en af de største presfaktorer på det danske havmiljø³. Både internationale publikationer⁴ og danske forskere⁵ peger på, at man bør

² EU's biodiversitetsstrategi for 2030, COM(2020) 380 final

³ Andersen, J. H., Bendtsen, J., Hammer, K. J., Harvey, T., Knudsen, S. W., Murray, C. J., Carstensen, J., Petersen, I. K., Sveegaard, S., Tougaard, J., Edelvang, K., Egekvist, J., Olsen, J., Vinther, M., Al-Hamdani, Z., Jensen, J. B., Leth, J. O., Kaae, B. C., Olafsson, A. S., ... Yocum, D. (2020). ECOMAR: A data-driven framework for ecosystem-based Maritime Spatial Planning in Danish marine waters. NIVA. NIVA Report No. 7562-2020

⁴ EU Kommissionen. 2020. Mission Starfish. Her i fremgår det at: "... the EU will need an ambitious strategy to move toward low impact fishing and a stronger maritime spatial planning policy to combine high levels of environmental protection and economic development. Find rapporten [her](#).

⁵ Dinesen L, Bendtsen J, Canal-Verges P, Hansen JLS, Holmer M, Kaiser B, Lisbjerg D, MacKenzie BR, Markager S, Nissen T, Petersen IK, Petersen JK, Richardson K, Roth E, Støttrup JG, Stæhr PAU, Svendsen JC, Sørensen TK, Wisz MS. 2021.

omlægge til mere skånsomt fiskeri som et værktøj til at opnå en bedre biodiversitet, samtidig med at man kan have et erhvervsfiskeri.

FSK-PO har vist, at for område 22 i den vestlige Østersø vil en omlægning af fiskeriet til mere skånsomt fiskeri også give en mere økonomisk rentabel udnyttelse af de danske kvoter på torsk⁶. Samfundsmæssigt er der også noget at hente. De mindre fartøjer har en højere beskæftigelse pr. landet tons fisk⁷, og studier fra blandt andet Sverige⁸ og England⁹ viser at der samfundsmæssigt er meget at hente ved at satse på skånsomt fiskeri fra mindre fartøjer.

Der er også bred politisk opbakning til det skånsomme fiskeri. Eksempelvis har RV og DF foreslået områder til skånsomt fiskeri¹⁰, og EU parlamentet gav den 9. juni 2021 opbakning til at det skånsomme fiskeri skulle styrkes¹¹.

Råstofindvinding

ØKOMAR projektet vurderer, at den negative påvirkning på den marine natur som følge af råstofindvinding vil stige. Samme rapport vurderer dog også, at et stop for denne aktivitet hurtigt vil reducere presset på fisk og bundhabitater. På grund af den relativt hurtige positive effekt en reduktion i denne presfaktor har, anbefaler ØKOMAR rapporten, at der skal forskes meget mere i impact fra råstofindvinding¹².

EUs biodiversitetsstrategi og Havstrategi sigter på at genoprette og beskytte naturen. I basisanalysen for Danmarks Havstrategi definerer Miljøministeriet råstofområder som "fysisk tabt" natur.¹³ Altså ikke "bare" forstyrret natur, men tabt natur. Og i miljørapporten, der er sendt ud sammen med denne høring, fremgår det at: "Råstofindvindingen har således en væsentlig negativ påvirkning af havnaturen lokalt".

ØKOMAR rapporten vurderer, at råstofindvindingen vil stige, hvilket altså betyder at marin natur vil blive tabt – i en tid hvor vi som samfund ikke har råd til at miste mere. I miljørapporten fremgår det, at de udpegede områder ikke vil "have væsentlige negative konsekvenser ift. udbygning af råstofforsyningen". Det betyder, at områderne ikke beskytter i mod fremtidig ødelæggelse af naturen.

Genopretning af marin biodiversitet og bæredygtig anvendelse af havets resurser. Det danske IPBES samarbejde. Grafisk Værksted, Silkeborg

⁶ Se forslag til handlingsplan [her](#).

⁷ FSK 2016. Kystfiskeriet skal fremtidssikres. Find rapporten [her](#).

⁸ Baltic 2020. En vision för Östersjöns fiske

⁹ NEF, 2013. Value Slipping Through the Net. Managing fish stocks for public benefit

¹⁰ Radikale Venstre og Dansk Folkeparti. Havplan. Find den [her](#).

¹¹ EU Parlamentet. Resolution of 9 June 2021 on the EU Biodiversity Strategy for 2030: Bringing nature back into our lives ...” calls further on the Commission, following limitations in the Mediterranean(82), to limit, where necessary in order to protect coastal ecosystems, the use of bottom trawling in other coastal areas, including in its upcoming action plan to conserve fisheries resources and protect marine ecosystems, to ensure the most sustainable and least damaging practices”. Find teksten [her](#).

¹² "Given that significant improvement are attained in a short term perspective and not in a long term, both political focus and more research on the environmental consequences of dredging of sand and gravel as well as smothering is urgently required".

¹³ Danmarks Havstrategi II. Første del. [Link](#).

I rådskonklusionerne fra 2020 anerkendte medlemsstaterne, at det at stoppe tabet af naturen ikke er nok. Naturen skulle genoprettes¹⁴. I det lys er det uforståeligt, at den danske havplan og havstrategi ikke opererer med en plan for afvikling eller minimering af den negative påvirkning fra råstofindvinding. Modsat udlægges der flere områder til denne aktivitet.

Vi mener, at myndigheder, virksomheder og politikere må gentænke den danske råstofstrategi og sikre en mere langsigtet og balanceret løsning, der ikke indebærer yderligere ødelæggelser af havnaturen.

Klapning

Mange klappladser rundt om i landet generer fiskeriet. Man fisker simpelthen ikke på og omkring klappladserne. Særligt når der dumpes store mængder slam, lægges store dele af havbunden øde, og den forbliver sumpet, blød og stor set død i mange år efter. Dette ødelægger fiskernes muligheder for at drive deres forretning, ligesom det skader naturen. Dette er f.eks. sket ud for Kalundborg, nord for Fyn, og vil også ske i Køge Bugt, hvis de store klappinger fra Lynetteholmen realiseres.

Ud over dette er der de forurenede stoffer, der følger med klapping. Miljøminister Lea Wermelin har på et samråd udtalt, at miljøfarlige stoffer ikke hidtil har været prioriteret i de vandplaner, som Danmark skal lave som følge af EU's vandrammedirektiv, og mange kystområder er i ukendt eller i dårlig stand¹⁵.

Dette skal der selvfølgelig rettes op på. Et relativt nemt sted at begynde er at stoppe med at dumpe giftigt slam i vores kystvande. Vi mener derfor, at en udfasning af klapping skal med i den kommende strategi for forurenede stoffer. Der bør ses på om en nyttiggørelse af det klappede materiale er muligt.

FSK-PO foreslår følgende ændringer og tilføjelser til Miljørapportem

På side 16 nævnes FN's verdensmål 14. FSK-PO mener, at man i oplægget bør nævne at en af delmålene der knytter sig til Verdensmål 14 er at "Småfiskere skal gives adgang til havets ressourcer og markeder". Ved at indføre områder til kystfiskerne i havplanen, vil man hermed også bidrage til Verdensmål 14 på dette punkt.

På side 18 fremgår det at "I den østlige del af Nordsøen findes flere banker og rev med lavere dybder, inklusiv Horns Rev og Jyske Rev". Det bør nævnes, at store dele af Jyske Rev bruges til sand og grusindvinding og dermed er delvist ødelagt og ikke kan kaldes revstruktur længere.

På side 43 fremgår det, at "Fiskeri med bundslæbende redskaber (såsom bomtrawl, bundtrawl og snurrevod) medfører således en væsentlig forstyrrelse af havbunden i de områder, hvor aktiviteten finder sted". Det er ikke hensigtsmæssigt at kategorisere disse redskaber i samme kategori. Snurrevod har en relativ mindre "Umiddelbar fysisk

---

¹⁴ Council Conclusions. Oktober 2020. [Link](#). "ACKNOWLEDGES that preventing further decline of the current state of biodiversity and nature will be essential, but not sufficient to bring nature back into our lives".

¹⁵ Dansk Miljøteknologi. 23 juni 2020. Artiklen: "Nu skal der styr på kemi i vandmiljøet", link [her](#).

bundpåvirkning” og mindre ”Umiddelbar påvirkning af bundfauna og -flora” end de øvrige bundsløbende fiskerier ved sammenligning af fangst på de samme arter¹⁶.

På side 47 fremgår det, at et fravær af bundsløbende fiskeri udelukkende vil gavne bundhabitaterne. Heri er FSK-PO ikke enig. I Øresund har et fravær af trawlfiskeri også gavnet torsken¹⁷, selvom der fortsat er et garnfiskeri. Skånsomt fiskeri er også mere selektivt og fisker næsten uden bifangst af småfisk. Dette viser data fra Fiskerstyrelsens Last Haul undersøgelser. Man bør i rapporten fremhæve at disse ekstra gavnlige effekter af at fiskeriet udelukkende drives med skånsomme redskaber.

På side 65 fremgår det, at fiskeriet ved lukning af et område kan rykke andre steder hen. For kystfiskerne er dette ofte ikke en mulighed. Kystfiskere har en relativ kort radius fra havnen (stedbundne) og kan ikke bare søge andre græsgange, hvis deres fiskepladser lukkes. Det er vigtigt i rapporten at skelne imellem kystfiskeri og det mere havgående fiskeri.

Ved spørgsmål eller uklarheder kontakt venligst undertegnede.

Med venlig hilsen

Hanne Lyng Winter, biolog
E-mail: hanne@fskpo.dk
Tlf.: 2810 9059

BILAG 1 – KOORDINATER

Koordinater som tabel

MM beskyttet X	MM beskyttet Y	MM Strengt beskyttet X	MM Strengt beskyttet Y	FSK beskyttet X	FSK beskyttet Y	FSK Strengt beskyttet X	FSK Strengt beskyttet Y
7.786876	56.57748	7.858886	56.73197	7.655	56.916667	7.7	56.9
7.633539	56.58741	7.861904	56.63203	8	56.916667	7.8	56.9
7.643558	56.79904	7.861972	56.62977	8	56.821667	7.8	56.716667

¹⁶ Gislason, H., Dalskov, J., Dinesen, G. E., Egekvist, J., Eigaard, O., Jepsen, N., Larsen, F., Poulsen, L. K., Sørensen, T. K. & Hoffmann, E. Miljøskånsomhed og økologisk bæredygtighed i dansk fiskeri. DTU Aqua-rapport nr. 279-2014. Institut for Akvatiske Ressourcer, Danmarks Tekniske Universitet. 83 pp + bilag

¹⁷ Baltic Sea Centre. 2017. Large-Sized cod at a historic low in the Baltic. [Link](#). Heri fremgår det at: "Despite the generally poor growth of the Baltic cod, and despite the skewed size composition, there are still positive exceptions. In Øresund (The Sound), where a trawling ban has been in place since the 1930s, the stock has a normal size distribution, and above all there are more large individuals (around 50 centimetres). – I believe that the trawling ban is a crucial reason for there being larger sized cod there. But it could also be that Øresund generally is a more productive ecosystem than the Baltic Sea as a whole, says Henrik Svedäng.

7.812974	56.78501	7.637512	56.62751	7.858333	56.821667	7.7	56.716667
7.814269	56.74367			7.858333	56.628333		
7.869204	56.74419			7.655	56.625		
7.873842	56.63204			7.655	56.766667		
7.873932	56.62985			7.55	56.766667		
7.786899	56.62906			7.55	56.821667		
				7.655	56.821667		

FSK-PO Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri

www.skaansomtkystfiskeri.dk

